

bijlage jaarverslag 2021

Collectie

Het verzamelbeleid van Paleis Het Loo richt zich op de geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau. De verzamelingen bestaan zowel uit eigen collectie als bruiklenen van onder meer de Stichting Historische Verzamelingen van het Huis van Oranje-Nassau, de Koninklijke Verzamelingen, de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, de Stichting tot Instandhouding van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, andere musea en particulieren. Aankopen konden wij in 2021 financieren dankzij genereuze bijdragen van de Vereniging Rembrandt, het Fonds Dr. H.O.C.R. Ruding en het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Voor lopende en nieuw opgestarte restauratietrajecten mochten wij dit verslagjaar rekenen op financiële steun van het Dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds, Ars Donandi + Sophie Booy barones van Randwijck fonds, de Sociëteit Apeldoorn, het Bredius Fonds en diverse particulieren. Een overzicht van de actuele restauratietrajecten is opgenomen in deze bijlage. Daarnaast is in 2021 een vervolg gegeven aan het in 2015 gestarte selectietraject voor het ontzamelen van collectiestukken die niet binnen het verzamelbeleid van Paleis Het Loo vallen. De in 2021 uit de collectie verwijderde stukken worden in deze bijlage eveneens vermeld.

Schenkeningen

Archief

Circa 1930-1975

Verzameling geschriften, drukwerk, prenten, foto's, prentbriefkaarten en Oranjesouvenirs, deel uitmakend van de oorspronkelijke Collectie David Wijnbeek. Deze collectie werd in 1958 door tijdschrift Panorama omschreven als '...een voor Nederland unieke verzameling...' en '...het grootste particuliere archief met betrekking tot het Huis van Oranje...'. De diverse materialen en technieken worden nog ondergebracht in specifieke deelcollecties. Op uitdrukkelijk verzoek van de verzamelaar werd dit materiaal door zijn erfgenamen gelegateerd aan Paleis Het Loo.

Herkomst: Collectie David Wijnbeek (1915-1975); via vererving, familiebezit.

Schenking: Nalatenschap Aranka Wijnbeek, Zwolle. Voorlopig in bulk geregistreerd onder binnenkomstnummer: BN2021-16.

Bibliotheek

1902

Periodiek, 'l Assiette au Beurre' d.d. 4 februari 1902: **Ferblanterie** | Caran d'Ache (Emmanuel Poiré). Papier, inkt; 24 p. Diverse lithografische prenten en cartoons met als onderwerp de jacht op en de omgang met lintjes/onderscheidingen in het Frankrijk van die tijd.

Schenking: De heer J.L.M. van der Laar, Deventer. Binnenkomstnummer: BN23021-04.

Eretekens

1954-1981

Orde van de Nederlandse Leeuw, Nederland, lint van grootkruis, vier reversversierselen, etui en oorkonde, 1981.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (1): lint: zijde, 100 mm; (2): reversversiersel: zijde, gouddraad, kunststof; 15,1 mm, 1,08 gram; (3): reversversiersel: zijde, gouddraad, metaal; 14 mm, 1,81 gram; (4): reversversiersel: zijde, gouddraad, metaal; 14 mm, 1,2 gram; (5): reversversiersel: zijde, gouddraad, metaal; 14 mm, 1,17 gram; (6): etui: hout, imitatieleer, satijn, fluweel en metaal; 5,1 × 14,7 × 26,6 cm; (7): oorkonde: papier; 40,4 × 27,9 cm. Inventarisnummers: RL42667-1 t/m -7.

Orde van de Nederlandse Leeuw, Nederland, commandeur, vier reversversierselen en oorkonde, 1963.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (3): reversversiersel; zijde, gouddraad, zilverdraad, metaal; 14,1 mm, 1,32 gram; (4): reversversiersel zijde, gouddraad, zilverdraad, metaal; 14,1 mm, 1,31 gram; (5): reversversiersel; zijde, gouddraad, zilverdraad, metaal; 14,1 mm, 1,3 gram; (6): reversversiersel; zijde, gouddraad, zilverdraad, metaal; 14 mm, 1,28 gram; (7): oorkonde; papier; 40,9 × 27,4 cm. Inventarisnummers: RL42668-3 t/m -7.

Orde van Oranje-Nassau, Nederland, grootkruis, lint, twee reversversierselen, etui en oorkonde, 1967.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (1): lint: zijde; 101 mm; (3): reversversiersel; zijde, gouddraad, metaal; 14,1 mm, 1,29 gram; (4): reversversiersel; zijde, gouddraad, metaal; 14,1 mm, 1,32 gram; (5): etui: hout, imitatieleer, satijn, fluweel, metaal; 5,2 × 14,7 × 26,6 cm; (6): oorkonde: papier; 40,7 × 27,9 cm. Inventarisnummers: RL42669-1,3 t/m -6.

Zilveren Huwelijksmedaille 1962, Nederland, versiersel en twee versierselen klein model, 1962.

Fabrikant: 's Rijks Munt | Katinka van Rood (1913-2000). (1): versiersel: zilver, zijde; 34,2 × 31,2 mm, 19,08 gram; (2): versiersel klein model: zilver, zijde; 18,9 × 16,1 mm, 3,2 gram; (3): versiersel klein model: zilver, zijde; 18,9 × 16 mm, 3,61 gram. Inventarisnummers: RL42670-1 t/m -3.

Huwelijksmedaille 1966, Nederland, versiersel en twee versierselen klein model, 1966.

Fabrikant: 's Rijks Munt | Katinka van Rood (1913-2000). (1): versiersel: zilver, zijde; 34,3 × 30,3 mm, 14,28 gram; (2): versiersel klein model: zilver, zijde; 19,1 × 16,2 mm, 3,27 gram; (3): versiersel klein model: zilver, zijde; 19,2 × 16,2 mm, 3,23 gram. Inventarisnummers: RL42671-1 t/m -3.

Orde van Verdienste, Duitsland (Bondsrepubliek), grote kruis van verdienste met ster en reversversiersel, zonder datum.

Fabrikant: Steinhauer & Lück. (2): reversversiersel: verguld zilver, email, zijde; 13,8 mm, 2,98 gram. Inventarisnummer: RL42672-2.

Ereteken van Verdienste, Oostenrijk (Tweede Republiek), groot gouden ereteken aan lint, twee reversversierselen, 1959.

Fabrikant: Anton Reitterer / Fa. J.M.J. van Wielik. (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,4 mm, 1,45 gram; (4): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 14,1 mm, 1,27 gram. Inventarisnummers: RL42673-3 en -4.

Kroonorde, België, grootkruis, vier reversversierselen en oorkonde, 1954.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 15,9 mm, 1,88 gram; (4): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 13,9 mm, 2,9 gram; (5): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 14,1 mm, 1,33 gram; (6): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 14 mm, 1,29 gram; (7): oorkonde: papier; 32,9 × 22 cm. Inventarisnummers: RL42674-3 t/m -7.

Orde van de Dannebrog, Denemarken, grootkruis, reversversiersel en oorkonde, 1954.

Onbekende vervaardiger. (2): reversversiersel: zijde, cantillegaren, kunststof; 14,4 mm, 1,14 gram; (3): oorkonde: papier; 40,8 × 27 cm. Inventarisnummers: RL42675-2 en -3.

Orde van Menelik II, Ethiopië (Keizerrijk), grootkruis, twee reversversierselen, 1954.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (2): reversversiersel: zijde, cantillegaren, kunststof; 14,1 mm, 1,11 gram; (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, kunststof; 14,1 mm, 1,28 gram. Inventarisnummers: RL42676-2 en -3.

Orde van de Ster van Afrika, Liberia, grootlint, twee reversversierselen en oorkonde, 1957.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (2) reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,1 mm, 1,52 gram; (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,1 mm, 1,5 gram; (4): oorkonde: papier; 29,4 × 20,7 cm. Inventarisnummers: RL42677-2 t/m -4.

Orde van de Eikenkroon, Luxemburg, grootkruis, drie reversversierselen, 1955.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (3) reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 14 mm, 1,3 gram; (4): reversversiersel: zijde, cantillegaren, kunststof; 14,2 mm, 1,02 gram; (5): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,4 mm, 1,42 gram. Inventarisnummers: RL42678-3 t/m -5.

Orde van de Azteekse Adelaar, Mexico, lint 1ste klasse, vier reversversierselen en oorkonde, 1958.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a. (2): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,2 mm, 2,19 gram; (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,1 mm, 1,49 gram; (4): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,2 mm, 2,18 gram; (5): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 16,1 mm, 1,51 gram; (6): oorkonde: papier; 29,3 × 20,6 cm.
Inventarisnummers: RL42679-2 t/m -6.

Meest Edele Orde van de Kroon van Thailand, Thailand (Koninkrijk), 1ste klasse, versierselen, twee reversversierselen, baton, etui en oorkonde met begeleidende stukken, 1956.

Fabrikant: Fa. J.M.J. van Wielik e.a.(1a): kruis: verguld zilver, zilver, email, zijde; 88,1 × 54,4 mm; 53,36 gram; (1b): borstster: verguld zilver, zilver, email; 79,8 × 80,1 mm; 82,35 gram; (3): reversversiersel: zijde, cantillegaren, metaal; 14 mm; 1,29 gram; (4) reversversiersel: zilver, email, zijde, metaal; 14,6 mm; 2,4 gram; (5): baton: zilver, email, zijde, metaal; 29,4 × 16,8 mm, 2,4 gram; (6): etui: hout, imitatieleer, satijn, fluweel, metaal: 7,9 × 18,9 × 16,3; (7): oorkonde: papier: 38,2 × 24,6 cm. Inventarisnummers: RL42680-1a,-1b, -3 t/m -7.

Gesp met twaalf versierselen klein model

Orde van de Nederlandse Leeuw, Nederland, commandeur, versiersel klein model.

Fabrikant: Koninklijke Begeer. Verguld zilver, email, cantillegaren, zijde; 26,6 × 16,7 mm.
Inventarisnummer: RL42668-1.

Orde van Oranje-Nassau, Nederland, grootkruis, versiersel klein model.

Fabrikant: Koninklijke Begeer. Verguld zilver, email, cantillegaren, zijde; 27,4 × 16,8 mm.
Inventarisnummer: RL42669-2.

Orde van Verdienste, Duitsland (Bondsrepubliek), grote kruis van verdienste met ster, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 20,1 × 16,1 mm.
Inventarisnummer: RL42672-1.

Ereteken van Verdienste, Oostenrijk (Tweede Republiek), groot gouden ereteken aan lint, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger.(1): verguld zilver, email, zijde; 24,5 × 17,2 mm; (2): verguld zilver, email, zijde; 21,6 × 19 mm. RL42673-1 en -2.

Kroonorde, België, grootkruis, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 17,1 × 15,9 mm.
Inventarisnummer: RL42674-1.

Orde van de Dannebrog, Denemarken, grootkruis, versiersel klein model type Frederik IX.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 24,9 × 11 mm.
Inventarisnummer: RL42675-1.

Orde van Menelik II, Ethiopië (Keizerrijk), grootkruis, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 23,6 × 14,5 mm.
Inventarisnummer: RL42676-1.

Orde van de Ster van Afrika, Liberia, grootlint, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 18,1 × 15,1 mm.
Inventarisnummer: RL42677-1.

Orde van de Eikenkroon, Luxemburg, grootkruis, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 17,2 × 13,4 mm.

Inventarisnummer: RL42678-1.

Orde van de Azteekse Adelaar, Mexico, lint 1ste klasse, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, zilver, email, zijde; 18,1 × 15,3 mm. Inventarisnummer:

RL42679-1.

Meest Edele Orde van de Kroon van Thailand, Thailand (Koninkrijk), 1ste klasse, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 17,2 × 13,4 mm.

Inventarisnummer: RL42680-2. Gewicht totale gesp: 53,84 gram.

Gesp met drie versierselen klein model

Orde van de Nederlandse Leeuw, Nederland, commandeur, versiersel klein model. **Fabrikant:**

Koninklijke Begeer. Verguld zilver, email, cantillegaren, zijde; 26,9 × 16,6 mm. Inventarisnummer:

RL42668-2.

Kroonorde, België, grootkruis, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 16,4 × 15,9 mm.

Inventarisnummer: RL42674-2.

Orde van de Eikenkroon, Luxemburg, grootkruis, versiersel klein model.

Onbekende vervaardiger. Verguld zilver, email, zijde, cantillegaren; 16,9 × 13,3 mm.

Inventarisnummer: RL42678-2. Gewicht totale gesp: 17,84 gram.

Herkomst: verleend aan dr. Jelle Zijlstra. Via vererving uit familiebezit. Schenking: de heer

A.J. Zijlstra. Ontvangen als aanvulling op de set ridderorden en onderscheidingen, eveneens

verleend aan dr. Jelle Zijlstra, die in mei 2005 werd geschonken aan Paleis Het Loo.

Fotografie

1907

Prentbriefkaart, 'Gedenknaald'; uitgever: Dr. Trenkler Co., Leipzig; autotypie met chromolitho,

13,9 × 8,9 cm.

Schenking: mevrouw B. van der Veen, Apeldoorn. Inventarisnummer: RL42661.

Meubilair

1850-1875

Stoel, Tuinstoel uit het bezit van Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890).

Onbekende vervaardiger; gietijzer, hout; 84 x 37 x 40 cm. Groen gelakt, maar van oorsprong wit.

Herkomst: Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890), tot 1890; Wilhelmina, koningin der

Nederlanden (1880-1962); Dienst Koninklijk Huis | Paleis Het Loo, Apeldoorn, 1962- ca. 1970; Van

Gerrevink B.V. Apeldoorn, ca. 1970; via vererving: familiebezit. Schenking: ir. M. van Gerrevink,

Apeldoorn. Inventarisnummer: RL42682.

1898-1962

Kist, **Transportkist, gebruikt door Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962).**

Onbekende vervaardiger; hout, ijzer, linnen, wasdoek, zink; 68,5 x 91 x 62 cm. Met geschilderde kroon en 'W' op buitenzijde en binnenin een etiket met de tekst "Toebehoorende aan Hare Majesteit de Koningin."

Herkomst: Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962), tot 1962; Dienst Koninklijk Huis, Den Haag, 1962-1999; Hendrik Frederik Slik, 1999-2021. Schenking: de heer H.F. Slik, Baarn. Verworven door bemiddeling van mevrouw A. de Boon-Slik. Inventarisnummer: RL42681.

Oranjesouvenirs

1973

Wandtapijt, **Geknoopt Smyrna-wandtapijt met portret van Juliana, koningin der Nederlanden (1909-2004), ter gelegenheid van haar 25-jarig regeringsjubileum.**

Tapijtknoper: Bernardus Hermanus Maria Dries (1940 – 2020) naar ontwerp van N.V. Sajetfabrieken P. Clos & Leembruggen; Smyrnawol, katoen, hout, plastic; 69 x 48 cm.

Herkomst: Bernardus Hermanus Maria Dries (1940-2020); via vererving uit familiebezit, tot 2021. Schenking: mevrouw P.J.C. Dries, Schiedam. Inventarisnummer: RL42660.

Tuinsculptuur

1725-1799

Tuinsculptuur, **Buste van wit marmer, voorstellende Flora of Pomona, op hardstenen sokkel.**

Onbekende vervaardiger; marmer, steen; buste: 83 x 61 cm; sokkel: 143 x 40 cm.

Tuinsculptuur, **Buste van wit marmer, voorstellende Apollo, op hardstenen sokkel.**

Onbekende vervaardiger; marmer, steen; buste: 78 x 67 cm; sokkel: 143 x 40 cm.

Tuinsculptuur, **voorstellende Mercurius met staf en ram, met losse sokkel uit twee delen.**

Onbekende vervaardiger; marmer, steen; buste: 122 x 50 x 27 cm; sokkel: 91 x 50 x 50 cm.

Herkomst: familiebezit Bockwinkel-Rutgers; langdurig bruikleen aan Paleis Het Loo met tussentijdse overdracht van mevrouw Bockwinkel-Rutgers aan mevrouw S. van der Lee, 1986-2021.

Schenking: mevrouw S. van der Lee, Oudewater. Verworven door middel van lijfrenteregeling. Inventarisnummers: RL42699-a en -b, RL42700-a en -b en RL42701-a en -b,1,2 (oude nummers: X19870004-a en -b, X19870005-a en -b en X19870006-a en -b,1,2).

Bruiklenen

Kunstnijverheid

1825-1850

Blaker, **Verguld bronzen blaker met losse kaarsenhouder.**

Onbekende vervaardiger; brons (verguld); 5 x 13,5 x 11 cm. Deze blaker wordt opgenomen in de nieuw in te richten **Werkkabinet van koning Willem III** (ruimte 316) in het Westelijk Binnenpaviljoen van Paleis Het Loo.

Herkomst: Willem II, koning der Nederlanden (1817-1890); Victor Amadeo Trossarello (1794-1882); via vererving uit familiebezit.

Bruikleen: Particuliere collectie, Leiden. Inventarisnummer: X20200030.

Circa 1865

Pennenhouder, Verguld koperen pennenhouder met losse kroontjespen.

Onbekende vervaardiger; koper, ebbenhout, ijzer; 21,5 cm. Deze pennenhouder wordt opgenomen in het **Werkkabinet van koning Willem III** (ruimte 316) in het Westelijk Binnenpaviljoen.

Herkomst: Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890); Frédéric A.J.M. Trossarello; via vererving uit familiebezit.

Bruikleen: Particuliere collectie, Leiden. Inventarisnummer: X2020003

Meubilair

Circa 1709

Tafel, **Vergulde tafel**, naar ontwerp van Daniël Marot (I) (1661/1664-1752). Hout, bladgoud; 81 x 132,2 x 75 cm. Deze tafel is opgenomen in de **Voormalige Bedkamer van prins Willem III** in het Corps de Logis.

Herkomst: in bezit geweest van Henriëtte Amalia van Anhalt-Dessau (1666-1726); aankoop door Mauritshuis bij Duveen Brothers, New York, 1955; Mauritshuis, Den Haag.

Bruikleen: Mauritshuis, Den Haag. Inventarisnummers: X20210028/924.

1968-1975

Stoel, **Kinderstoel van bruin gebeitst beukenhout met rotan zitting en rug**.

Meubelfabrikant: Thonet; beukenhout, rotan, metaal; 93 x 45 x 47 cm. Bruikleen: H.K.H. prinses Margriet der Nederlanden, Apeldoorn. Inventarisnummer: X20200008.

Schilderijen

Onbekende datering

Schilderij, **De ontmoeting van David en Abigail**, toegeschreven aan Hans Rottenhammer (I). Olieverf op doek; dagmaat: 165 x 203; lijst: 179 x 217 x 7 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen. **Herkomst**: Paleis Het Loo, Apeldoorn, 1757; Nationale Konst-Gallery, Den Haag; overgedragen, 1822; Mauritshuis, in langdurig bruikleen aan het Bonnefanten, Maastricht, 2004-2021.

Bruikleen: Bonnefanten, Maastricht. Inventarisnummers: X20210003/281/1005448.

Circa 1545

Schilderij, **Een martelares**, Bonifazio Veronesa (ca. 1487-1553). Olieverf op doek op paneel; dagmaat: 53,1 x 41,2; lijst: 61 x 49 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen. **Herkomst**: Karel I, koning van Engeland (1600-1649), tot 1649; Willem III, prins van Oranje (1650-1702), Paleis Het Loo, Apeldoorn, ca.1700; Willem V, prins van Oranje (1748-1806); Nationale Konst-Gallery, 1801-1809; overgedragen aan het Mauritshuis, 1875.

Bruikleen: Mauritshuis, Den Haag. Inventarisnummers: X20210027/344.

1609-1656

Schilderij, **Interieur van de Onze Lieve Vrouwe Kerk te Antwerpen**, Pieter Neefs (I) (1578/1580-1656/1661) en Frans Francken (III) (1607-1667). Olieverf op paneel; dagmaat: 34 x 52 cm; lijst: 55,4 x 72,5 x 4,5 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen.

Bruikleen: Particuliere collectie, verworven door bemiddeling van de Hoogsteder Museum Stichting. Inventarisnummer: X20210033.

1610-1667

Schilderij, **De Engelen begeleiden de herders met het Christuskind**, Cornelis van Poelenburch (ca. 1594-1667). Olieverf op paneel; dagmaat: 47,5 x 36,5 cm; lijst: 66,4 x 55,2 x 4 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen.

Bruikleen: Particuliere collectie, verworven door bemiddeling van de Hoogsteder Museum Stichting. Inventarisnummer: X20210032.

1625-1630

Schilderij, **De doop van de kamerling van koningin Candace van Ethiopië**, toegeschreven aan Hendrick van Balen (I) (1574/1575-1632) en Jan Breughel (II) (1601-1678). Olieverf op paneel; dagmaat: 160 x 194; lijst: 187 x 220 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen. Herkomst: Paleis Het Loo, Apeldoorn, 1757; Nationale Kunst-Gallery, Den Haag; overgedragen aan het Mauritshuis, 1822.

Bruikleen: Mauritshuis, Den Haag. Inventarisnummers: X20210026/282.

Voor 1637

Schilderij, **Angelica bespied door de heremiet**, naar Peter Paul Rubens (1577-1640). Olieverf op paneel; dagmaat: 42 x 56 cm; lijst: 62 x 75 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen.

Herkomst: vermoedelijk kunsthandel Forchoudt, Antwerpen (verso is het cijfer '8' aangebracht); Victor de Rainer, Brussel, 1821; verworven door koning Willem I, koning der Nederlanden (1772-1843) voor het Mauritshuis, 1821.

Bruikleen: Mauritshuis, Den Haag. Inventarisnummers: X20210025/255.

1644

Schilderij, **Bloemen op een reliëf met een nis, waarin een borstbeeld van Flora**. Daniël Seghers (1590-1661) en Thomas Willeboirts Bosschaerts (1613/1614-1654). Olieverf op koper; dagmaat: 86,5 x 62 cm; lijst: 111 x 86,5 x 5,5 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Galerij** (ruimte 339) in het Oostelijk Binnenpaviljoen.

Bruikleen: Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam. Inventarisnummers: X20210002/1800-OK.

1680-1726

Bovendeurstuk, **Arcadisch landschap met badende Diana**, Johannes Glauber (1646-ca. 1726). Olieverf op doek; 125,5 x 95,4 x 3,4 cm. Deze schildering is opgenomen in de **Antichambre van prinses Mary II** (ruimte 301) in het Corps de Logis.

Bovendeurstuk, **Arcadisch landschap met Salmacis en Hermaphoditus**, Johannes Glauber (1646 - ca. 1726). Olieverf op doek; 12,2 x 93,2 3,5 cm. Deze schildering is opgenomen in de **Antichambre van prinses Mary II** (ruimte 301) in het Corps de Logis.

Herkomst: nationalisatie 1795-1799; rijkscollectie; Rijksmuseum, Amsterdam.

Bruikleen: Rijksmuseum, Amsterdam. Inventarisnummers: X20200004/SK-A-119 en X20200005/SK-A-1217.

Bovendeurstuk, **Arcadisch landschap met Mercurius en Io**, Johannes Glauber (1646- ca.1726). Olieverf op doek; 124 x 90 cm. Deze schildering is opgenomen in de **Antichambre van prinses Mary II** (ruimte 301) in het Corps de Logis.

Herkomst: nationalisatie 1795-1799; rijkscollectie; Rijksmuseum, Amsterdam, in langdurig bruikleen aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

Bruikleen: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort. Inventarisnummers: X20200007/SK-A-119/B946.

1699

Schilderij, **Portret van koning-stadhouder Willem III** (1650-1702), Godefridus Schalcken (1643-1706). Olieverf op doek; 149,9 x 163,2 cm. Dit schilderij is opgenomen in de **Voormalige Bedkamer van prins Willem III** in het Corps de Logis.

Herkomst: Nationale Konst-Gallery, Den Haag, 1800-1808; Schilderijen Galerij van prins Willem V, Den Haag, 1808-1821; overgedragen aan Mauritshuis, 1822.

Bruikleen: Mauritshuis, Den Haag. Inventarisnummers: X20210029/158.

Aankopen

Fotografie

1893-1905

Foto, **Engelijste foto ter gelegenheid van het 12 ½-jarig bestaan van de Koninklijke Houtvesterij Het Loo.**

Onbekende vervaardiger; ontwikkelgelatinezilverdruk, fotopapier, karton, hout, glas, messing; in lijst: 31,5 x 37,5 x 5,5 cm.

Aankoop: mevrouw J. IJzerman-Jungerius, Apeldoorn. Verworven met steun van het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42684.

1897

Foto, **Koningin Wilhelmina (1880-1962) en koningin-moeder Emma (1858-1934)**, zittend in een rijtuig tijdens een officieel bezoek aan Arnhem, 28 augustus 1897.

Fotograaf: J.J.M. Guy de Coral (1867-1930); daglichtcollodiumzilverdruk, fotopapier op karton; foto: 17 x 22,6 cm; moet: 19,9 x 24,8 cm; karton: 29,7 x 36 cm.

Aankoop: Dialogue Vintage Photography / Philip van Schaik, Haarlem. Inventarisnummer: RL42962.

1899

Foto, **Koningin Wilhelmina (1880-1962) en koningin-moeder Emma (1858-1934)**, zittend in een rijtuig tijdens een bezoek aan Zaandijk, april 1899.

Onbekende vervaardiger; daglichtcollodiumzilverdruk, fotopapier op karton; foto: 8,2 x 11,1 cm; karton: 19,5 x 12,5 cm.

Handgeschreven tekst op achterzijde: "Zaandijk, 'De Mol'. Bezoek van H.H. Majesteiten aan Zaandijk April 1899".

Foto, **Koningin Wilhelmina (1880-1962) en koningin- moeder Emma (1858-1934)** tijdens hun aankomst bij fabriek De Liefde in Zaandijk, 17 april 1899.

Onbekende vervaardiger; ontwikkelgelatinezilverdruk, fotopapier op karton; foto: 10,4 x 15 cm; karton: 13,1 x 17,2 cm. Handgeschreven tekst op achterzijde: "Photographie van de komst aan de fabriek de Liefde van H.H. Majesteiten op 17 April 1899" en "Wormerveer".

Aankoop: Dialogue Vintage Photography / Philip van Schaik, Haarlem.

Inventarisnummers: RL42960 en RL42961.

Glas

2021

Vaas, Oranjevaas, ontworpen ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Hare Majesteit Koningin Máxima der Nederlanden.

Fabrikant: Glasblazerij Nationaal Glasmuseum, Leerdam i.o. Royal Leerdam Crystal naar ontwerp van Ans Markus (1947); kristalglas; 15,5 x Ø 11 cm.

Vaas, Oranjevaas, ontworpen ter gelegenheid van de achttiende verjaardag van Hare Koninklijke Hoogheid kroonprinses Catharina-Amalia der Nederlanden.

Fabrikant: Glasblazerij Nationaal Glasmuseum, Leerdam i.o. Royal Leerdam Crystal naar ontwerp van Ans Markus (1947); kristalglas; 17 x Ø 5,7 cm.

Aankoop: Royal Leerdam Crystal, Leerdam. Verworven met steun van het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummers: RL42665 en RL42666.

Kunsthijverheid

Circa 1772

Bord, Het Prinsen Lusthuys het Loo van vooren te zien, deel van het Meissen servies van Willem V (1748-1806).

Fabrikant: Königliche Porzellanmanufaktur Meissen, Meissen (DE); porselein; Ø 24 cm, 3 cm diep.

Herkomst: Willem V, Prins van Oranje-Nassau (1748-1806); collectie W.T. Beckford, Fonthill Abbey, Wiltshire (UK); veiling Christie's London, gehouden te Fonthill Abbey, 1822; collectie J. Furquhar; veiling Phillips te Fonthill Abbey, 1 oktober 1823, nr. 762 765; collectie F. Hodges, London, 1823; veiling Christie's, Manson & Woods, 19 december 1868, nr. 564638; onbekend, vanaf 1868; Collectie Sir Thomas Lane Devitt, 1st Baronet (1839-1923); aansluitend familiebezit, tot 2021.

Aankoop: Veiling Reeman Dansie Auctioneers & Valuers, Colchester (UK), **East Anglian, Fine Art & Antiques Sale to include The Robert Barley Collection - Live Online**, 27 april, 2021, nr. 172.

Verworven met steun van het Fonds Dr. H.O.C.R. Ruding. Inventarisnummer: RL42663.

Bord, De Stad Montfoort, deel van het Meissen servies van Willem V (1748-1806).

Fabrikant: Königliche Porzellanmanufaktur Meissen, Meissen (DE); porselein; Ø 24,2 cm, 2,8 cm diep.

Herkomst: Willem V, Prins van Oranje-Nassau (1748-1806); collectie W.T. Beckford, Fonthill Abbey, Wiltshire (UK); veiling Christie's London, gehouden te Fonthill Abbey, 1822; collectie J. Furquhar; veiling Phillips te Fonthill Abbey, 1 oktober 1823, nr. 762 765; collectie F. Hodges, London, 1823; veiling Christie's, Manson & Woods, 19 december 1868, nr. 564638; onbekend, vanaf 1868; Collectie Sir Thomas Lane Devitt, 1st Baronet (1839-1923); aansluitend familiebezit, tot 2021.

Aankoop: Veiling Reeman Dansie Auctioneers & Valuers, Colchester (UK), **East Anglian, Fine Art & Antiques Sale to include The Robert Barley Collection - Live Online**, 27 april, 2021, nr. 173.

Verworven met steun van het Fonds Dr. H.O.C.R. Ruding. Inventarisnummer: RL42664.

Meubilair

1887-1888

Spiegel, **Spiegel in neo-Lodewijk XV-stijl**. Ontwerper: Louis Majorelle (1859-1926); hout (gesneden, verguld), lak, spiegelglas; 305 x 152 x 18 cm. Deze spiegel wordt opgenomen in de nieuw in te richten Blauwe Salon van koningin Emma (ruimte 216) in het Corps de Logis van Paleis Het Loo.

Herkomst: opdrachtgever: Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890), 1888-1889; Emma, prinses van Waldeck en Piermont (1858-1934); Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962); Juliana, koningin der Nederlanden (1909-2004), Erven H.K.H. prinses Juliana der Nederlanden, 2004-2011; veiling "**Sotheby's 'Property of the Estate of Queen Juliana of the Netherlands, Amsterdam 14, 15, 16 & 17 March 2011'**", lot 1433; Wick Antiques LTD, Lymington (UK), 2011-2021.

Aankoop: Wick Antiques LTD, Lymington (UK). Verworven met steun van de Vereniging Rembrandt en het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42698.

Schilderijen

2021

Schilderij, **'The Family'**; Helen Verhoeven (1974). Olieverf op doek; zonder lijst, 190 x 425 cm. Dit schilderij is verworven voor installatie in de nieuwe ondergrondse uitbreiding.

Herkomst: vervaardigd ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Koninklijke Prijs voor de Schilderkunst en de bijbehorende tentoonstelling **Grensverkenners. Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 150 jaar**, Koninklijk Paleis op de Dam (15 juli-3 oktober 2021).

Aankoop: Galerie Stigter van Doesburg, Amsterdam. Verworven met steun van het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42689.

Stallen

1930-1939

Set van vijf wegenkaarten uit het bezit van het Koninklijk Staldepartement:

1) **Hölzels Strassen-Karte für Automobilisten und Radfahrer, Blatt 9 Bozen-Meran.**

Uitgever: Geographisches Institut Ed. Hölzel (werkzaam Sinds 1844); papier, karton; in uitgevouwen toestand: 45,5 x 127 cm. Zonder datering, met stempel "KONINKLIJK STAL-DEPARTEMENT" en "AUTOMOBIELEN H.M.";

2) **Hölzels Strassen-Karte von Österreich für Automobilisten und Radfahrer, Blatt 6 Salzburg-Kufstein.**

Uitgever: Geographisches Institut Ed. Hölzel (werkzaam Sinds 1844); papier, karton; in uitgevouwen toestand: 45,5 x 127 cm. Zonder datering, met stempel "KONINKLIJK STAL-DEPARTEMENT" en "AUTOMOBIELEN H.M.";

3) **Automobil-Routenkarte der Dolomiten, ausgabe 1931.** Uitgever: A. Dandrea & Co.; papier, karton; in uitgevouwen toestand: 40,5 x 50 cm. Gedateerd 1931, met stempel "KONINKLIJK STAL-DEPARTEMENT" en "Automobielen H.M."; Geodaetisk.Instituts Automobilkort, Blad II, Det Sydligge.Jylland.Og.Fyn. Uitgever: Geodaetisk Instituts Automobilkort; papier, karton; in uitgevouwen toestand: 62,4 x 85 cm. Gedateerd 1930; Zwitserland Alpenposten Zomer 1939.

Uitgever: Kümmerly & Frey; papier, karton; in uitgevouwen toestand: 35 x 75,5 cm. Gedateerd 1939.

Herkomst: (deels aantoonbaar) Koninklijk Staldepartement, Den Haag; gebruikt door Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962).

Aankoop: Timeview Vintage Images, Bergen N.H. Verworven met steun van het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummers: RL42693 t/m RL42697.

Restauratietrajecten

Gedurende de Vernieuwing & Verbouwing wordt de collectie administratief en fysiek op allerlei gebieden onder handen genomen. In 2021 werden diverse restauratie- en conserveringstrajecten afgerond en zijn nieuwe interne en externe trajecten gestart. Ook werd in 2021 in situ nog aan een aantal historische interieurs gewerkt. Hieronder volgt een overzicht van deze projecten.

In situ

De **Staatsietrap** of **Grote Trap**, met muurschilderingen van Willem Adrianus Fabri (1853-1925), is als entree van het paleis een van de meest indrukwekkende ruimtes en vormt bij de heropening een belangrijke spil in de nieuwe paleisroutes. In 2020 startte de Stichting Restauratieatelier Limburg uit Maastricht met het in situ restaureren van de muurschilderingen, die in totaal 550 m² beslaan. Hieraan werd ook in 2021 doorgewerkt. Deze restauratie werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds.

De **Zit-slaapkamer van prinses Juliana** (ruimte 213 op de begane grond van het Corps-de-Logis) werd als museale ruimte in gebruik genomen toen het museum al geopend was voor publiek. Voorafgaand aan de herinrichting werd in 2021 door de specialisten van Veldman en Veltman, restauratie- en decoratieschilders uit Haren, gewerkt aan het noodzakelijk herstel van het plafond: bestaande scheuren in het stucwerk werden hersteld, waarna de plafondschildering kon worden aangevuld, bijgewerkt en voorzien van een nieuwe vernislaag.

Het achttiende-eeuwse **Kabinet van prins Willem IV** (ruimte 240 op de begane grond van het Oostelijk Binnenpaviljoen) is geen onderdeel van de nieuwe paleisroutes en zal na de heropening van het paleis alleen tijdens special tours zichtbaar zijn voor bezoekers. Dat neemt niet weg dat ook deze ruimte een grondige behandeling onderging: restauratoren van de Stichting Restauratieatelier Limburg consolideerden, retoucheerden en vernisten het indrukwekkende veelkleurig beschilderde plafond, waarvan het ontwerp wordt toegeschreven aan Daniel Marot.

Op externe atelier-locaties

Oleg Karuvits, Amsterdam

Schilderij, **Uitheimse dieren**, schilder: Melchior d'Hondecoeter (1636-1695).

Inventarisnummers: M60/60. Restauratie gerealiseerd met financiële bijdrage van Ars Donandi + Sophie Booy-Barones van Randwijck Fonds.

Schilderijenrestauratie Den Brok, Den Bosch

Schilderij, **De raaf wordt beroofd van de veren waarmee hij zich had getooid**;

schilder: Melchior d'Hondecoeter (1636-1695).

Inventarisnummers: X20120003/59. Restauratie gerealiseerd met een financiële bijdrage van Ars Donandi + Sophie Booy-Barones van Randwijck Fonds;

Schilderij, **Het Witte Loo vanuit het park gezien**;

schilder: Andreas Schelfhout (1787-1870).

Inventarisnummer: A3633. Restauratie gerealiseerd met een financiële bijdrage van de Sociëteit Apeldoorn;

Schilderij, Mary, later koningin van Groot-Brittannië en Ierland en prinses van Oranje, als jong meisje;

schilder: Adriaen de Hennin (voor 1664-1710).

Inventarisnummer: RL6672. Restauratie gerealiseerd met een financiële bijdrage van het Bredius Fonds.

Jan Willem Pette, Heerewaarden

Kachel; Inbouwhaard met schuin geplaatste zijden, rechte bovenlijst met gebogen luifel, decoraties met Franse lelies;

onbekende vervaardiger, 1900-1949.

Inventarisnummer: DP1024. Beugel, Halfronde vernikkelde metalen portière uit de kamer van Juliana op Het Loo; onbekende vervaardiger, ca. 1920.

Inventarisnummer: RL31645.

Lijstenatelier Velsink, Stokkum

Lijst, Vergulde schilderijlijst met palmetten, behorend bij schilderij Melchior d'Hondecoeter; **onbekende vervaardiger**.

Inventarisnummer: RL30541, hoort bij het schilderij met nummer M60;

Lijst, Vergulde schilderijlijst met palmetten, behorend bij schilderij Melchior d'Hondecoeter; **onbekende vervaardiger**.

Inventarisnummer: X20120003-a, hoort bij het schilderij met nummer X20120003;

Lijst, Schilderijlijst behorend bij schilderij 'Princesje' door Mondriaan;

onbekende vervaardiger, ca.1896.

Inventarisnummer: RL6196-1, hoort bij het schilderij met nummer RL6196.

ICAT Textielrestauratie, Cruquius

Wandbespanning, Crème zijden fluwelen wandbespanning met rococomotieven in groen, rood, blauw en goud, afkomstig uit de Zitkamer van koningin Emma op Het Loo;

ontwerper: (mogelijk): H.F. Jansen & Zonen, Amsterdam, 1887-1888.

Inventarisnummers: RL2611-1 t/m -10 en restdelen -b en -c; Japon, Bruidsjapon van Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962); couturier: Nicaud & Cie..

Inventarisnummers: MU/3972-a en -b. Gerestaureerd op initiatief van en bekostigd door de Koninklijke Verzamelingen, Den Haag.

Oostendorp, Montfoort

Voetenbank: nieuwe bekleding voor rechthoekige mahoniehouten voetenbank; onbekende vervaardiger. **Inventarisnummer:** L1650;

Vuurscherm: nieuwe bekleding voor mahoniehouten vuurscherm; onbekende vervaardiger.

Inventarisnummer: L1717;

Vuurscherm: nieuwe bekleding voor mahoniehouten vuurscherm; onbekende vervaardiger.

Inventarisnummer: L2025;

Stoel: nieuw kussen voor armstoel met hoge rug, rieten rugveld en zitting; onbekende vervaardiger. **Inventarisnummer:** RL2893;

Stoel: nieuwe bekleding voor stoel in empirestijl met vergulde rozetten; meubelmaker: werkplaats Albert Eeltjes (1751-1836). **Inventarisnummer:** L4048;

Stoel: nieuwe bekleding voor set armstoelen met vergulde voluten; onbekende vervaardiger. **Inventarisnummers:** RL41698 t/m RL41703;

Stoel: nieuwe bekleding voor set armstoelen in empirestijl; meubelmaker: Albert Eeltjes (1751-1936). **Inventarisnummers:** RL42229 en RL42230.

Stichting Restauratie Atelier Limburg, Maastricht

Bovendeurstuk, **Arcadisch landschap met badende Diana;**

schilder: Johannes Glauber (1646-ca. 1726). **Inventarisnummers:** X20200004/SK-A-119;

Bovendeurstuk, **Arcadisch landschap met Salmacis en Hermaphroditus;**

schilder: Johannes Glauber (1646-ca. 1726). **Inventarisnummers:** X20200005/SK-A-1712.

Koninklijk Staldepartement, Den Haag

Slede, **Kabouterslede;** rijtuigbouwer: P. Scheurer, 1880. **Inventarisnummer:** Stallen53;

Slede, **Leeuwenkopslede;** rijtuigbouwer: G.C. Schimmel. **Inventarisnummer:** T2009.41.

Gregor's Lijsten, Spankeren

Nieuwe lijst voor schilderij **Offer van Abraham.** Hoort bij **inventarisnummer** PA24;

Nieuwe lijst voor schilderij **Portret van koning-stadhouder Willem III (1650-1702) met hoed.** Hoort bij inventarisnummer RL42619-1. Gerealiseerd met een financiële bijdrage van Ars Donandi + Sophie Booy-Barones van Randwijck Fonds.

EBEB Restauratie Atelier, Amsterdam

Lijst van schilderij **Portret van Hans Willem Bentinck, graaf van Portland (1649-1709).**

Hoort bij **inventarisnummer** SC/0345;

Lijst van schilderij **Marie, vorstin van Wied, prinses van Nassau (1841-1910).**

Hoort bij **inventarisnummer** SC/0381;

Lijst van schilderij **Prinses Wilhelmina te paard.** Hoort bij **inventarisnummer** SC/0416.

Houterij De Specht, Zetten

Stoel, **Armstoel in de trant van William & Mary, met hoge rug en rieten rugveld en zitting;**

onbekende vervaardiger, 1675-1699. **Inventarisnummer:** RL2893.

Atelier van Lookeren Campagne, Zutphen

Bord, Polychroom ruiterportret van Maurits, prins van Oranje (1567-1625);

fabrikant: Haagsche Plateelfabriek Rozenburg N.V., 1911. **Inventarisnummer:** RL42627-2;

Bord, Polychroom ruiterportret van Frederik Hendrik, Prins van Oranje (1584-1647);

fabrikant: Haagsche Plateelfabriek Rozenburg N.V., 1911. **Inventarisnummer:** RL42627-3.

Lise Havermans-Steijn | Koninklijke Verzamelingen, Den Haag

Schilderij, Portret van Emma, koningin der Nederlanden (1858-1934);

schilder: Willem Martens (1856-1927). **Inventarisnummer:** SC/0358;

Schilderij, Portret van Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890);

schilder: Willem Martens (1856-1927). **Inventarisnummer:** SC/0359.

Atelier Lidwien Wösten, Amsterdam

Schilderij, Prins Willem III op zwijnenjacht; **schilder:** Dirk Maas (1656-1717).

Inventarisnummer: PL271. Restauratie gerealiseerd met een financiële bijdrage van het Bredius Fonds.

Geretoureerde bruiklenen

Bodemvondsten

In 2019 ontvingen wij van ingenieursbureau Econsultancy een bijzondere bodemvondst in bruikleen. Deze scherf, en bodemdeel van een Delfts blauwe tuinvaas, werd in 2017 aangetroffen op ons terrein. De vondst werd door ons aansluitend gebruikt voor onderzoek en gefotografeerd. Ook maakte de scherf deel uit van de tijdelijke expositie Koninklijk Blauw bij het Kunstmuseum (1 juni t/m 22 november 2020) in Den Haag. In 2021 retourneerden wij dit stuk aan de bruikleengever zodat deze vondst kon worden ingeschreven bij het Provinciaal Bodemdepot in Nijmegen.

1686-1700

Scherf, Bodemdeel van tuinvaas, in 2017 opgegraven op het terrein van Paleis Het Loo.

Onbekende vervaardiger; aardewerk, tinglazuur; 10,8 x 10 x 10,5 cm.

Herkomst: Terrein Paleis Het Loo, tot 2017; Econsultancy, vestiging Doetinchem, 2017-2019; Paleis Het Loo, 2019-2021. **Retour bruikleengever:** Econsultancy, Doetinchem.

Inventarisnummer: T2019.01, vondstnummer: V4.1.

Kostuums & textiel

In 1994 zocht Kasteel Duivenvoorde een tijdelijke opslaglocatie voor het originele Deventer tapijt uit zijn Marot-zaal en vond hiervoor een plek op de zolders van ons stallencomplex. Van hieruit verhuisde het omvangrijke tapijt in 2018 naar het tijdelijke depot in Lelystad. In 2021 kreeg het vloerkleed een nieuwe bestemming en keerde het na een conserverende behandeling terug naar Kasteel Duivenvoorde, waar het inmiddels opnieuw zichtbaar is voor het publiek.

Onbekende datering

Tapijt, Deventer tapijt, afkomstig uit de Marot-zaal van Kasteel Duivenvoorde.

Onbekende vervaardiger; Wol; 871 x 1270 cm.

Herkomst: Kasteel Duivenvoorde, tot 1994; Paleis Het Loo, 1994-2021.

Retour bruikleengever: Stichting Duivenvoorde, Voorschoten. Inventarisnummer: X19940022.

De collectie van Paleis Het Loo huisvest onder meer de verzameling van het voormalige Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, dat tot 1984 onderdeel was van de Kanselarij der Nederlandse Orden en viel onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In 1984 verhuisde het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden van Den Haag naar Apeldoorn en kreeg het een eigen plek binnen het toen als museum te openen Paleis Het Loo. In voorbereiding op deze verhuizing werd ook de bestuursverantwoordelijkheid door het ministerie van Binnenlandse Zaken overgedragen aan het (tegenwoordige) ministerie van OCW. De volledige collectie van het Kanselarijmuseum verhuisde naar Apeldoorn, net als alle historische bruiklenen, zowel in fysieke als in administratieve vorm. Hierdoor beheren wij bruikleendossiers uit de niet-museale tijd van Paleis Het Loo. Ook deze historische bruiklenen worden onderzocht en indien wenselijk herzien, vernieuwd of geretourneerd. In 2021 werd na interne afstemming zo'n historisch bruikleen beëindigd.

1910-1911

Kostuum, Kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht. Kledingmaker: Van Zanten & Zoons, Zeist. Drager: mr. B.J.L. baron de Geer van Jutphaas (1884-1950), referendaris bij de Provinciale Griffie, dijkgraaf en secretaris van het college van curatoren van de universiteit van Utrecht. Het ensemble bestaat uit:

- 1) Jas met pelerine behorend bij het kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, zijde, metaal (verguld);
 - 2) Jas behorend bij het klein kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, zijde, metaal (verguld), gouddraad; ruglengte: 69 cm; schouderbreedte: 13 cm;
 - 3) Vest behorend bij het kleine kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, zijde, metaal (verguld);
 - 4) Grijs broek behorend bij het klein kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, zijde, metaal (verguld), elastiek; taillewijdte: 82 cm, beenlengte: 104 cm;
 - 5) Witte kuitbroek behorend bij het klein kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, zijde, metaal (verguld), been; taillewijdte: 86 cm, beenlengte: 70 cm;
 - 6) Twee sets crèmekleurige kousen, behorend bij het klein kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: zijde; beenlengte: 83 cm, voet: 24,5 cm;
 - 7) Set lage zwarte lakleren schoenen, behorend bij het klein kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: leer, metaal; 9 x 9 x 30 cm;
 - 8) Steek behorend bij het kleine kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: zijde, gouddraad, metaal (verguld), leer; 14,5 x 16,5 x 44 cm;
 - 9) Degenhanger behorend bij het kleine kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: wol, katoen, metaal;
 - 10) Zwarte schede van degen, behorend bij het kleine kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: leer, Metaal (verguld); 2,5 x 2,5 x 86 cm;
 - 11) Grijs schede van degen, behorend bij het kleine kostuum van de Ridderschap der Provincie Utrecht: leer, metaal (verguld); 2,5 x 2,5 x 86 cm. **Herkomst:** (vermoedelijk) Gemeente of Provincie Utrecht, tot 1967; bruikleen aan Kanselarij der Nederlandse Orden, 1967; beheer door Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, 1967-1973; overdracht van Kanselarij der Nederlandse Orden aan (tegenwoordig) Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap ter plaatsing bij Paleis Het Loo, 1983; Paleis Het Loo, 1984-2021.
- Retour bruikleengever:** Centraal Museum, Utrecht. **Inventarisnummers:** X19670014-a t/m -k.

Meubilair

Sinds de eerste inrichting van het paleis (1984) stond in de Bedkamer van Mary II een geborduurd kamerscherm uit het bezit van De Pallandt van Keppelstichting opgesteld. Gedurende het herinrichtingstraject werd duidelijk dat het kamerscherm niet goed paste in de nieuwe opstelling, waarna in goed overleg met de bruikleengever werd besloten het kamerscherm te retourneren.

1675-1699

Kamerscherm, Vierslags kamerscherm geborduurd in gros point. *Onbekende vervaardiger*; hout, wol, zijde, koper; per slag: 275 x 82,5 x 3,5 cm; in uitgeklapte toestand: 275 x 330 x 19 cm. *Herkomst*: (mogelijk geborduurd door) Mary II Stuart, koningin van Engeland (1662-1695); De Pallandt van Keppel Stichting, tot 1984; Paleis Het Loo, 1984-2021. *Retour bruikleengever*: De Pallandt van Keppel Stichting, Laak Keppel. *Inventarisnummer*: X19840001.

In de jaren 1970 en 1980 werd - in voorbereiding op de transformatie van het voormalige Apeldoornse paleis tot Paleis Het Loo Nationaal Museum (1984) - gewerkt aan de restauratie en (her)inrichting van het voormalige buitenverblijf van koningin Wilhelmina. Onder andere inrichtingsstukken uit de rijkscollectie - onder beheer van de toenmalige Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen (tot 1975), tegenwoordig Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) -, werden naar Apeldoorn overgebracht voor het inrichten van de paleis- en personeelsvertrekken. In één van de dienstvleugels hing tot 2018 uit deze verzameling een stel gordijnkappen dat na de herinrichting niet terugkeert. In 2021 werden deze twee stukken teruggegeven aan de RCE, zodat ze elders tentoongesteld kunnen worden.

1875-1925

Gordijnkap, Set van twee houten gordijnkappen, met knorren op de hoeken en middenvoor een bladornament. *Onbekende vervaardiger*; hout, metaal, wol, zijde, katoen; beiden: 94 x 220,5 x 31,2 cm. *Herkomst*: Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen / Dienst Verspreide Rijkscollecties, Den Haag; Paleis Het Loo, ca. 1975-2021. *Retour bruikleengever*: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort. *Inventarisnummers*: KP1848-1 en -2.

Schilderijen

In 2012 werd een groot dubbelportret van Winterkoning Frederik Willem I (1620-1688) en zijn vrouw Louise Henriëtte van Oranje (1627-1667), afkomstig uit de collectie van het Mauritshuis, opgenomen in de schilderijengang in de Oostvleugel, waarna het slechts met tussenpozen werd tentoongesteld. In 2015 werd het tijdelijk uitgeleend aan het Bonnefanten in Maastricht en vanaf april 2016 hing het in het Kreismuseum Oberhavel in Oranienburg (DE). Bij de herziening van het bruikleencontract tussen Paleis Het Loo en het Mauritshuis werd vastgesteld dat het werk ook in de toekomst geen plek zou krijgen. Daarom besloten we het bruikleen van dit schilderij te beëindigen. Inmiddels is het werk vanuit Oranienburg geretourneerd aan de bruikleengever.

Circa 1647

Schilderij, Dubbelportret van Frederik Willem I, keurvorst van Brandenburg (1620-1688) en Louise Henriëtte van Oranje, gravin van Nassau (1627-1667), Gerard van Honthorst (1592-1656). Olieverf op doek; dagmaat: 220 x 181 cm; lijst: 237 x 198 x 8,5 cm. *Herkomst*: Vermoedelijk één van de paleizen van de stadhouders; overgedragen aan het Mauritshuis, vóór 1875; Paleis Het Loo, 2012-2016; Kreismuseum Oberhavel, Oranienburg (DE), 2016-2021. *Retour bruikleengever*: Mauritshuis, Den Haag. *Inventarisnummers*: X20120006/428.

Sculptuur

In 1989 werd een terracotta standbeeld van Willem I, koning der Nederlanden (1772-1843), afgebeeld als Romeins veldheer en afkomstig uit de collectie van de Stichting Historische Verzamelingen van het Huis Oranje-Nassau, opgenomen in het Sculptuur- en Klokkenkabinet in de Oostvleugel. Toen het paleis zijn deuren sloot in het voorjaar van 2018 leenden we dit werk uit aan het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden; eerst voor opname in de tentoonstelling Al 200 jaar van nu en aansluitend als onderdeel van de vaste opstelling. Dit standbeeld keert niet terug in de nieuwe museale inrichting. De bruikleengever gaf aan het stuk graag elders te willen opstellen. In 2021 keerde het daarom rechtstreeks vanuit Leiden terug naar de bruikleengever.

1825-1849

Sculptuur, Standbeeld in met gipsverf bedekte terracotta, voorstellende Willem I (1772-1843) als Romeins veldheer. **Onbekende vervaardiger**; terracotta, gips; 155 x 44 x 39 cm.

Herkomst: Stichting Historische Verzamelingen van het Huis Oranje-Nassau, tot 1989; Paleis Het Loo, 1989-2018; Rijksmuseum van Oudheden, 2018-2021. Retour bruikleengever: Stichting Historische Verzamelingen van het Huis Oranje-Nassau, Den Haag.

Inventarisnummer: KP955.

In 2012 ontving Paleis Het Loo een aantal objecten in langdurig bruikleen van het Mauritshuis, waaronder een drietal sculpturen. Eén van deze drie bustes werd slechts kort opgenomen in de museale presentatie en kreeg daarna een depotstatus. Omdat dit werk ook bij de herinrichting van het paleis niet wordt opgesteld, is besloten het stuk te retourneren aan de bruikleengever.

Circa 1872

Buste, Portret van koning Friedrich Wilhelm II (1744-1797). Martin-Claude Monot, Marmer; 83 x 61 x 38 cm.

Herkomst: Stadhoudersplein, Binnenhof, Den Haag, 1796; Nationale Kunst-Gallery, Den Haag, 1808; overgedragen aan het Mauritshuis, ca. 1880; Paleis Het Loo, 2012-2021.

Retour bruikleengever: Mauritshuis, Den Haag. **Inventarisnummers:** X20120009/378.

Stallen

In 2017 werd in de Rechter Stal in het stallencomplex de Paleisreis ingericht. Voor het onderdeel waarin de werkzaamheden van koetsiers en stalpersoneel centraal staan, stond divers gebruiksgoed opgesteld waarmee kinderen spelenderwijs konden kennismaken met het reilen en zeilen in de Koninklijke Stallen. Omdat hiervoor geen collectie kon worden ingezet, leende Paleis Het Loo een uitgebreide set borstels en hoefijzers en een zadel met toebehoren. De borstels e.d. werden nadien door de eigenaar aan Paleis Het Loo geschonken als gebruiksgoed en tentoonstellingsmateriaal, maar nadat in 2021 de Rechter Stal was ontruimd, keerden het zadel en een lange zweep terug naar de bruikleengever.

Ongedateerd

Zadel, Bruinleren ponyzadel met bijbehorende stijgbeugels.

Onbekende vervaardiger; leer, wol, metaal;

Zweep, Lange zweep. **Onbekende vervaardiger**; hout, leer, textiel, metaal.

Herkomst: Familie Dijkstra, tot 2017; Paleis Het Loo, 2017-2021.

Retour bruikleengever: Familie Dijkstra, Surhuizum. **Inventarisnummer:** T2017.04.

Zilver

In 2006 ontvingen wij van het Centraal Museum in Utrecht een grote zilveren Scherpschuttersbokaal, ontworpen door G.W. van Dokkum en uitgevoerd door de Koninklijke Nederlandse Fabriek J.M. van Kempen en Zn., in langdurig bruikleen. Deze bokaal werd door koning Willem III aangeboden bij een schietwedstrijd op Het Loo in 1872 en was vanaf 2006 te zien in onze Zilverkamer in de Oostvleugel. Bij de sluiting van het museum in 2018 verhuisde de bokaal naar ons tijdelijke depot in Den Haag, in afwachting van terugkeer in een nieuwe opstelling. Tussentijds maakte het stuk deel uit van de tentoonstelling *Dynasty. Glinster & Glamour* in het Nederlands Zilvermuseum in Schoonhoven (27 juni 2019 t/m 8 maart 2020). In overleg met het Centraal Museum kreeg de bokaal aansluitend een plek in de vaste museale opstelling van het Zilvermuseum en toen in 2021 bleek dat de bokaal definitief niet zou terugkeren in de nieuwe museale opstelling, werd in goed overleg besloten dit langdurig bruikleen te beëindigen. Het Zilvermuseum en het Centraal Museum sloten een nieuwe bruikleenuvereenkomst af waardoor de bokaal in de museale presentatie van het Zilvermuseum kon blijven staan.

1872

Bokaal, Scherpschuttersbokaal van de Vereniging De Zwijger. Koninklijke Nederlandse Fabriek J.M. van Kempen en Zn. | G.W. van Dokkum; zilver, ebbenhout; 96 x 33,7 x 33,7 cm.

Herkomst: Willem III, koning der Nederlanden (1817-1890), 1872; Rotterdamse Schutterij, 1872; Scherpschuttersvereniging De Zwijger Utrecht, 1881; Centraal Museum, tot 2006; Paleis Het Loo, 2006-2019; Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven; vanaf 2019.

Retour bruikleengever: Centraal Museum, Utrecht. **Inventarisnummers:** X20060001/1660.

Tentoonstellingsverkeer

Inkomende bruiklenen

Sinds Paleis Het Loo in januari 2018 zijn deuren sloot, het startsein voor de collectieverhuizing en aansluitend de Vernieuwing & Verbouwing, kwam er tijdelijk een einde aan eigen tentoonstellingen met bruiklenen van andere museale instellingen. In 2021 ontving Paleis Het Loo geen nieuwe objecten in bruikleen van externe partijen.

Uitgaande bruiklenen

Het museum hanteert sinds 1 oktober 2016 een bruikleenstop vanwege de Vernieuwing & Verbouwing en de deelname aan het CollectieCentrum Nederland (CC NL). Hoewel er in 2021 alweer enkele nieuwe bruikleendossiers werden aangemaakt, werd aan slechts enkele externe tentoonstellingen in Nederland materiaal uitgeleend. Vanaf 2022 start het reguliere bruikleenverkeer door Paleis Het Loo weer volledig. In 2021 werd ter beschikking gesteld:

De Gouden Koets (18 juni 2021 t/m 27 februari 2022), Amsterdam Museum, Amsterdam. In bruikleen afgestaan (in samenwerking met de Koninklijke Verzamelingen, Den Haag): Bruidsjapon van Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962), Nicaud & Cie, 1900-1901. **Inventarisnummers:** MU/3972-a en -b.

Maison Amsterdam (18 september 2021 t/m 3 april 2022), De Nieuwe Kerk, Amsterdam. In bruikleen afgestaan (in samenwerking met de Koninklijke Verzamelingen, Den Haag): Replica van het huwelijksdiadeem van Máxima, koningin der Nederlanden (1971), Brus Crown Art, 2002. **Inventarisnummer:** TEN0024.

Beëindiging meerjarig uitgaande bruiklenen

Een deel van de in 2017 en 2018 opgestarte meerjarige uitgaande bruiklenen werd in de loop van 2021 beëindigd, ter voorbereiding op de herinrichting van het paleis. In totaal keerden dit jaar 63 (sets) objecten terug naar het museum, waarbij in enkele gevallen een deel van de bruiklenen achterbleef op de bruikleenlocatie voor een verlenging van het bruikleentraject.

Meerjarig bruikleen aan de Vereniging Hendrick de Keyser, ter inrichting van museum pand Villa Rams Woerthe, Steenwijk.

Retour ontvangen: Meubilair, Rustbank, geheel bekleed met groen katoen en met verstelbare rugleuning, vervaardiger: onbekend; meubilair, Set van negen stuks gietijzeren tuinmeubilair, bestaande uit één tuinbank, vier stoelen zonder armleuning en vier stoelen mét armleuning, vervaardiger: onbekend. **Inventarisnummers:** L12, L3706-b, L3706-f, L3706-h, L3706-i, L3706-j, L3706-k, L3706-m, L3706-p en L3706-s. Uitgeleend sinds 2017/2018.

Meerjarig bruikleen aan de Vereniging Hendrick de Keyser, ter permanente inrichting van museum pand Huis Bartolotti, Amsterdam.

Retour ontvangen: Meubilair, Zeszijdig voetenkussen, bekleed met meubelstof in groengeel dessin, vervaardiger: onbekend; meubilair, Schildersezel van lindehout met kuif van gesneden eikenloof, vervaardiger: onbekend; meubilair, Stommeknecht bestaande uit drie etages met marqueterie, vervaardiger: onbekend; meubilair, Rond voetenbankje op witte pootjes, bekleed met roze fluweel met lichte streep en bloemmotief, vervaardiger: onbekend; interieurtextiel, Rechthoekig vloerkleed in Oosterse trant geweven, crème fond met blauwe cartouche in het midden en bloeddecor in rood, blauw en crème, vervaardiger: onbekend; interieurtextiel, Wollen tapijt, korte pool met franje, oranje fond met gestileerde florale motieven in crème, lichtgroen en donkerblauw, vervaardiger: onbekend. **Inventarisnummers:** DP13-2, KP1711, L1798, RL9238-a, RL30784 en RL30788. Uitgeleend sinds 2018.

Meerjarig bruikleen aan de Vereniging Hendrick de Keyser, ter permanente inrichting van museum pand Fundatie van Renswoude, Delft.

Retour ontvangen: Interieurtextiel, Tapijt van effen groene wol, Deventer, Machinaal geknoopt, **fabrikant:** Koninklijke Verenigde Tapijtfabrieken. **Inventarisnummer:** L3924. Uitgeleend sinds 2018.

Meerjarig bruikleen aan Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft, ter plaatsing in de vaste museale opstelling.

Retour ontvangen: Schilderij, Louise de Coligny, treurend over de dood van haar man, Prins Willem I, met haar zontje Frederik Hendrik, schilder: Jan Adam Kruseman (1804-1862); sculptuur, Portretbuste van Willem I, Prins van Oranje (1533-1584), beeldhouwer: Hendrick de Keyser (1565-1621). **Inventarisnummers:** A7 en RL9457. Uitgeleend sinds 2018.

Meerjarig bruikleen aan het Rijksmuseum, Amsterdam, ter plaatsing in de vaste museale opstelling.

Retour ontvangen: Schilderij, Uitheemse dieren, met bijbehorende losse lijst, schilder: Melchior d'Hondecoeter (1636-1695); schilderij, Vivat Oraenge, schilder: Jan Davidsz. de Heem (1606-1684); papkom, Verguld zilveren papkom of porringer, gegraveerd met het wapen van Mary II Stuart en bestaande uit een kom, deksel en presenteerschaal, zilversmid: atelier Hans Coenraad Breghtel (1608-1675); schilderij, De raaf wordt beroofd van de veren waarmee hij zich had getooid, schilder: Melchior d'Hondecoeter. **Inventarisnummers:** M60, RL9422, RL30541, RL41781-1a, -1b en -2, TEN632 en X20120003/59. Uitgeleend sinds 2018.

Paleis Het Loo on Tour: Paleis Het Loo meets Paleis Kneuterdijk. Meerjarig bruikleen aan de Raad van State, ter plaatsing in de vertrekken van voormalig Paleis Kneuterdijk, Den Haag.

Retour ontvangen: Schilderij, **Portret van Anna Paulowna, Koningin der Nederlanden (1795-1865)**, schilder: Nicolaas Pieneman (1809-1860); lithografie, **Tentoonstelling van de watersnoodlijders in de Gotische Zaal te 's-Gravenhage**, lithograaf: Carel Christiaan Antony Last (1808-1876); schilderij, **Doop van Juliana, Prinses der Nederlanden (1909-2004)**, schilder: Jan Hoyneck van Papendrecht (1858-1933); lithografie, **Het versierde paleis in het Noordeinde**, lithograaf: A. van Delden; schilderij, **Vaandeluitreiking door Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), op het Malieveld te 's-Gravenhage op 21 september 1893**, schilder: Jan Hoyneck van Papendrecht (1858-1933); schilderij, **Portret van Willem II, Koning der Nederlanden (1792-1849)**, schilder: J. Martin; aquarel, **Aankondiging van de geboorte van Prinses Juliana in Den Haag op 30 april 1909**, aquarellist: Jan Hoyneck van Papendrecht (1858-1933); schilderij, **Portret van Beatrix, Koningin der Nederlanden (1938)**, schilder: Ans Markus (1947); schilderij, **Portret van Emma, Koningin der Nederlanden (1858-1934)**, schilder: Willem Martens (1856-1927); schilderij, **Portret van Willem III, Koning der Nederlanden (1817-1890)**, schilder: Willem Martens (1856-1927); schilderij, **Achterzijde van Paleis Kneuterdijk**, schilder: Bartholomeus Johannes van Hove (1790-1880); schilderij, **Huldebetoging aan H.M. de Koningin op 18 november 1918 op het Malieveld**, schilder: Jan Hoyneck van Papendrecht (1858-1933); aquarel, **Uitvaart Prins Hendrik op 11 juli 1934, Den Haag**, aquarellist: Eugenius Rensburg (1872-1956). **Inventarisnummers:** A10, A586, A1614, A1776, A2182, A3661, PL1033, RL42220, SC/0358, SC/0359, SC/1320, SC/1321 en T16. Uitgeleend sinds 2018.

Paleis Het Loo on Tour: Servies van Paleis Het Loo in Hotel De Keizerskroon. Meerjarig bruikleen aan Bilderberg Hotel De Keizerskroon, Apeldoorn, en voor de hotelgasten te bewonderen in een vitrine-opstelling in de entreerimte van het hotel.

Retour ontvangen: Meubilair, **Spiegel, onderdeel van een toilettafel**, vervaardiger: onbekend; Meubilair, **Canapé van mahoniehout, bekleed met lichtgeel geschoren fluweel**, vervaardiger: onbekend; glasservies, **Set van twee wijnglazen, twee champagneflûtes en twee waterglazen met initiaal van Willem I, Koning der Nederlanden (1772-1843)**, vervaardiger: onbekend; porselein, **Set van twee zoutvaten, mosterdpot met losse deksel, terrine met losse deksel, twee sauskommen, twee lage en twee hoge manden, twee kleine en twee grote ajourschotels, één grote ronde schotel en één grote ovale schaal, allen deel uitmakend van het Doorniks servies van Willem I, Koning der Nederlanden (1772-1843)**, vervaardiger: onbekend. **Inventarisnummers:** KP773-1, L3196-I, L5160-1, L5161-8, L5161-9, L5162-6, L5162-10, RL6380-51, RL6380-53, RL6380-63, RL6380-64, RL6380-114, RL6380-134, RL6380-135, RL6380-138, RL6380-139, RL6380-148, RL6380-149, RL6380-150a en -b, RL6380-152a en -b, RL6380-154, RL6380-156, RL6380-537 en RL40063. Uitgeleend sinds 2018.